

[Fraenkel.]

af en hvilken som helst Slags, som forstod sig en Smule paa Orden og Renlighed og paa Mennesker, saa er der i nogle Paragraffer etableret et bestemt Institut, som er afgørende for, hvad der sigtes til med Lovforslaget. Ganske uanset, om muligvis den højtærede Indenrigsminister nu vil sige: det er der ikke ligefrem sigtet til — man kan jo kalde det, hvad man vil —, vil jeg hævde, at deri ligger Spiren til en ny Holdning overfor Udvandrer spørgsmaalet; deri ligger Spiren til at løfte det op over rent politimæssige Anordninger.

Jeg tænker her paa Kommissariatet og en Kommissarius — jeg er ganske enig med det ærede Medlem Hr. Harald Jensen i, at det er et forfærdende Ord, man har gravet op et eller andet Sted — jeg ved ikke hvor —; men dette Ord kan naturligvis erstattes med et andet Ord, der paa samme Maade peger paa en eller anden højere Mynighed med et andet Syn paa disse Spørgsmaal end det rent politimæssige.

Det Spørgsmaal, om man vil oprette denne Post, eller man ikke vil oprette Posten, er afgørende for, hvordan man ser paa en Lovgivning om Udvandring, om man i den vil lægge Spiren til en Udvandringspolitik, eller man ikke vil det. Hvad mig angaar, er der ingen Vaklen i mit Standpunkt, jeg ønsker i høj Grad, at en saadan Institution oprettes. Men Meningerne paa dette Punkt vil destoværre sikkert ogsaa her i Tinget være delte, og de vil være delte ikke alene efter Partilinier, men ogsaa indenfor de enkelte Partier. F. Eks. i mit Parti er ingenlunde alle enige med mig. Men jeg vil sige, at skulde Arbejdet i Udvalget antage en alt for spækhøkeragtig Karakter, saa man kun beskæftiger sig med de rent politimæssige Anordninger, saa vil jeg jo foretrække at anvende min Tid paa andre Omraader, hvor jeg synes, jeg kan være nyttig.

Det er det store Spørgsmaal, der bliver afgørende ved denne Lov. Jeg ved ikke, om den højtærede Indenrigsminister er enig med mig heri. Men selv om han ikke er enig med mig, saa vil jeg hævde, at den Opfattelse, jeg har, alligevel er den rigtige.

Det er trist, at der er saa lidt Interesse om Forslaget. Det ærede Medlem Hr. Harald Jensen, der havde Ret i saa meget af, hvad han sagde, havde ogsaa Ret deri, at ikke alene Administrationen er langsom, men at ogsaa vi herinde virkelig er meget langsomme, til Tider, at vi ofte kommer langt mere bagefter, end vi skulde, med Hensyn til de Problemer, der fanger

vor Interesse; og det er særlig den øjensynlige Mangel paa Interesse for denne Sag et Vidnesbyrd om.

Hvad de enkelte Spørgsmaal angaar, som fremdrages her, er det jo bedre at vente med dem til anden Behandling; men jeg vil dog nævne een Ting i Lovforslaget, som jeg sætter megen Pris paa, og som peger i samme Retning som Kommissariatet; og det er Tanken om at oprette Udvandrer-skoler. Virkeliggørelse af den Tanke er et Krav, som er oppe i Tiden. Det ser man allerbedst derigennem, at private Skoler har taget dette Krav op. Der findes i alt Fald een saadan Skole — jeg tror, det er ovre paa Fyn — her i Landet, og jeg tror endogsaa, der findes to. De er af stor Vigtighed, ikke alene ved, at de vil bibringe dem, der vil udvandre, elementære Sprogkundskaaber, men i lige saa høj Grad er det af Vigtighed, at der paa saadanne Skoler er Folk, der selv har været Udvandrere og levet Kolonialliv, saa at Eleverne der i Løbet af tre til seks Maaneder faar Opøvelse i den Maade, paa hvilken man lever Livet derovre, navnlig i dette, at en uhyre Masse Ting, man her lader udføre af andre, maa man derovre udføre selv, fordi der ingen andre er, der kan eller vil gøre det.

Jeg skal endvidere lige nævne Afgiften til Udvandringsagenterne. Jeg er ikke sikker paa, om denne Klasse ikke er behandlet noget haardt i Lovforslaget; men navnlig tror jeg nok efter det Kendskab, jeg har til deres Indtægter af Udvandringen, at de er behandlet noget haardt i Henseende til Afgifter. Og den her foreslaaede Afgift vil jo dog, hvis vi opretter dette Kommissariat i nogenlunde stor Stil, ikke spille nogen meget stor økonomisk Rolle for Staten. Men vi vil jo nok høre nærmere fra dem i Udvalget, og der kan vi jo tage Spørgsmaalet under Overvejelse. Jeg nævner det blot lige her.

Saa skal jeg kun med Hensyn til den almindelige Maade at se paa Udvandringen paa nævne, at jeg har egentlig en Fornemmelse af, at man er ret uvillig overfor Udvandringen, at man er meget ængstelig for ethvert Skridt, som kunde bidrage til, at Folk fik Lyst til at udvandre. Det beror paa, at man ser hele dette Spørgsmaal ud fra alt for snævre Synspunkter. I en Mængde Arbejdsgiverkredse vil der bagved Meningen i saa Henseende ligge Ønsket om, at der for Himlens Skyld ikke bliver for faa Folk her i Landet, da det yderligere vil gøre Arbejderne stærke i deres Lønfordringer. Fra Arbejdernes Side ligger der ligeledes bag dette Angsten for at miste Stemmer.